

Neuvostoliiton maaseudun silloista monet olivat puisia ja niiden kantokyky oli mitoitettu vain paikallisliikenteelle, ei raskaille panssariajoneuvoille. Rynnäkötykkipataljoona 177:n Ausf B -rynnäkötykki on pudonnut puusillan läpi ja odottaa pioneerien pelastusryhmää. Jos pelastustoimet eivät onnistuneet, vaunu oli tuhottava, jotta se ei olisi jäänyt vihollisen käsiin. (PeKo)

erittäin paljon hyötyä. Marraskuun 17. päivänä 1941 pataljoona komennettiin 16. armeijan aseisiin, jossa sen oli määrä tukea Taisteluosasto Olhavan jalkaväkihyökkäyksiä.

300 kilometrin pituiseksi arvioitu matka aloitettiin 15 pakkasasteessa. Vain muutamassa vaunun jäähdytysjärjestelmässä oli alle 12 pakkasasteen lämpötilaan sopivaa pakkasnestettä. Ainoastaan joka kolmannessa rynnäkötykissä oli jääkiilat. Lumiketjuja riitti kuitenkin kaikille puolitelavaunuille ja rengasajoneuvoille.

Pataljoona oli varmuuden vuoksi lähettänyt marraskuun alussa joukon kuorma-autoja Saksaan hakemaan puuttuvia jääkiiloja ja riittävän määrän Glysantin-pakkasnestettä.

Ensimmäiset 200 kilometriä kuljettiin hyväkuntoisilla teillä. Yöllä leiriäyttyessä lämpötila laski 28 pakkasasteeseen, jolloin kaikki moottorit oli käynnistettävä puolen tunnin välein. Moottoripyörät säilytettiin lämmitetyissä tiloissa.

Viimeiset sata kilometriä taitettiin surkeassa kunnossa olleilla teillä, jotka eivät varmasti kenenkään mielestä olleet kulkukelpoisia. Syksyn aikana panssarivaunujen telaketjut kaivoivat kaikki hiekkatiet täyteen uria. Pakkanen toi mukanaan sankan lumisateen, joka muutti tiet vaikeiksi esteradoiksi. Lisäksi tiet olivat niin kapeita, että rynnäkötykkien oli pakko kulkea peräkkäin. Olhavanjoen länsirannalla oli yksi ainoa huonokuntoinen tie. Kaikki sillat oli räjäytetty, eikä joen jää kestänyt vaunujen painoa.

Moottoriajoneuvot aiheuttivat lukuisia, vaikkakin tilapäisiä ongelmia. Rynnäkkötykeillä oli vaikeaa; huonoissa oloissa telaketjut irtosivat vetopyöristä ja katkeilivat. Pataljoonalta vei kolme päivää taittaa sadan kilometrin matka.

Pataljoona onnistui kaikkiin mahdollisiin keinoihin turvautumalla mobilisoimaan neljä kunkin patterin kahdeksasta rynnäkkötykistä. Moni mekaanikko sai pahoja paleltumia tehtyään korjaustöitä ilman suojaa 30 asteen pakkasessa.

Taisteluja käytiin kapeilla metsäpoluilla, joiden molemmilla puolilla oli syvä oja. Vaikka moni ajoneuvo lipesi polulta, jalkaväen hyökkäys onnistui ja tavoite saavutettiin suhteellisen nopeasti.

Lumisade vaikeutti myös miinakenttien havaitsemista. Yksi rynnäkkötykki osui uudentyypiseen neuvostomiinaan, jonka todella voimakas räjähdys tuhosi vaunun täysin. Vaununjohtaja ja lataaja lensivät 12 metrin päähän vaunusta, mutta ajaja ja ampuja jäivät satimeen sen sisään, eikä heitä onnistuttu pelastamaan tulipalon keskeltä.

Voimansiirron ja käynnistysmoottorien viat, vääntövarsien murtumat ja monet muut mekaaniset ongelmat ovat lisääntyneet, joten hinausosastolla on ollut kädet täynnä töitä aamusta iltaan. Taisteluvalmiiden rynnäkkötykkien määrä on korjaustöistä huolimatta pienentynyt päivä päivältä. Joulukuun 10. päivänä käytettävissä oli vain viisi rynnäkkötykkiä, jotka koottiin yhteen patteriin, kun taas käyttökelvottomat vaunut lastattiin junanvaunuihin. Kun joukko puolitelavaunuja menetettiin vihollisen tulituksen takia, kahta paikalleen pysähtynyttä rynnäkkötykkiä ei voitu enää pelastaa, vaan molemmat jouduttiin vihollisen lähestyessä tuhoamaan. Vähän myöhemmin jouduttiin tuhoamaan kolmaskin rynnäkkötykki samasta syystä.

Miehet ja ajoneuvot joutuivat vuoden 1941 joulukuun paukkupakkasten takia pahoihin vaikeuksiin. Rasva, öljy ja muut nesteet jäätyivät tai paksuuntuivat, eivätkä moottorit suostuneet käynnistymään. Rynnäkkötykkipataljoona 203:n miehistönjäsen on syyttänyt vaunun takaosan alle tulen 45 pakkasasteessa moottoritilan lämmittämiseksi. (Anderson)

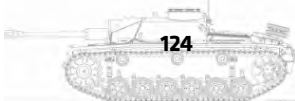

Rynnäkötykkipataljoona 245:n Ausf C- tai D-vaunu. Panssariajoneuvot pystyivät ylittämään joen, jos jää oli riittävän paksua, mutta virhearvioihin ei ollut varaa. (Anderson)

Rynnäkötykkipataljoona 185:n lumiauralla varustettu rynnäkötykki. Aura ei raivannut lunta sivuun, vaan painoi sen telaketjujen alle, jolloin hanki pakkautui kovaksi perässä tulevia ajoneuvoja varten. Päälysrakenteen edessä olevaa kaltevaa panssaria on vahvistettu betonilla luodinmentävien aukkojen vähentämiseksi. (Anderson)

17. joulukuuta pataljoonassa oli yksi ainoa käyttökelpoinen rynnäkkötykki. Matkan alussa yksikköön kuuluneista 24 rynnäkkötykistä 15 on toimintakyvyttömiä ja lastattu junanvaunuihin, yksi menetettiin vihollisen hyökkäyksessä ja kolme jouduttiin tuhoamaan itse. Neljä muuta rynnäkkötykkiä saatiin korjattua vasta 15. tammikuuta 1942.

Tummanharmaa vaunu lumisella taistelukentällä oli helppo maali neuvostopanssarivaunujen ampujille. Tässä miehistönjäsenen yrittää naamioida Rynnäkkötykkipataljoona 245:n rynnäkkötykkiä sutimalla pintaan kalkkimaalia. (Anderson)

Pataljoonan näkemyksen mukaan epäkunnossa olevien rynnäkkötykkien suuri määrä johtui seuraavista syistä:

- 1) Rynnäkkötykkien kulutus on ollut kovaa 22. kesäkuuta 1941 lähtien, minkä lisäksi niitä ei varaosapulan takia ole voitu kunnolla huoltaa eikä korjata.
- 2) Edellisen tehtävän aikana kuljettiin erittäin vaikeassa maastossa.
- 3) Moottorien jatkuva käyttö aiheutti lukuisia konerikkoja.
- 4) Kova pakkanen hajotti telaketjuja. Lisäksi ZgKw-vaunuista hajosi monta lehtijousta, vääntövirtaa ja vapaapyörää.
- 5) Kovan pakkasen takia kaikki voidellut jousituksen osat jäätivät, mikä pysäytti vaunut aloilleen. Häätäkeinot, kuten tulen sytyttäminen ajoneuvon alle ja puhalluslampulla lämmittäminen auttoivat vain hetkellisesti.

Katsaus vuoteen 1942:

1. tammikuuta 1942 pataljoona perustaa viiden rynnäkkötykin jäännöspatterin, joka on operaatiovalmiudessa 15. tammikuuta 1942. 18. armeijan komentajan käskyjen mukai-

sesti pataljoona perustaa 160 miehen kiväärikomppanian, joka on taisteluvälmiudessa 5. tammikuuta 1942.

Seuraavat ajoneuvot palautetaan kotimaahan, koska niitä ei pystytä korjaamaan kenttäoloissa.

- 15 rynnäkkötykkiä
- 11 SdKfz 252- ja 253-puolitelavaunua
- 6 panssaroimatonta 3-tonnista ZgKw-vaunua
- 3 SdKfz 9 -vaunua
- 7 SdKfz 10 -vaunua
- 27 kuorma-autoa
- 30 Kfz 1 -maastoautoa
- 6 raskasta moottoripyörää
- 30 keskiraskasta moottoripyörää
- 2 SdAnh 6/42 -perävaunua
- 2 SdAnh 32 -ampumatarvikeperävaunua

Tämä taistelukertomus kertoo niistä monista vakavista vaikeuksista, joita saksalaisilla (ja neuvostoliittolaisilla) joukoilla oli vastassaan. Saksan asevoimat kuvaili puna-armeijan sotilaita yhtenäen rohkeiksi, sitkeiksi ja älykkäiksi, mutta itärintaman talvi oli sotilaitakin vaikeampi vastustaja. Olhavan rintaman tappiosta valtaosa oli kovan pakkasen ja sankan lumisateen aiheuttamien mekaanisten

18-tonninen Famo F2 suunniteltiin alkujaan raskaaksi SdKfz 9 -traktoriksi, joka toimi raskaan tykistön, kuten 240-millisen K 3 -kenttätykin, vetäjänä. Pian panssarijoukot alkoivat kuitenkin käyttää sitä pelastusajoneuvona. Mallia valmistettiin 1938–45 noin 2 500 kappaletta. (Anderson)

vikojen syytä (pataljoona oli kohdannut vain kourallisen vihollisen panssarivaunuja).

Taistelukertomus osoittaa myös todeksi sen, että marraskuussa Rynnäkkötykkipataljoona 185 noudatti 1. marraskuuta 1941 päivätyn organisaatiokaavio KStN 446:n rakennetta, jossa kuhunkin patteriin kuului seitsemän rynnäkkötykkiä patterien päälliköiden vaunut mukaan luettuna. Lokakuussa toimitettujen täydennysten jälkeen käytössä oli yhteensä 24 rynnäkkötykkiä, kolme yli suunnitellun vahvuuden. Korjattavaksi palautettujen ajoneuvojen luettelosta nähdään, että osa yksikön alkuperäisestä, aiemman organisaatiokaavion mukaisesta rakenteesta oli yhä jäljellä. Oletettavasti listalla mainittuja 11 SdKfz 252- ja 253-vaunua ei palautettu yksikköön korjausten jälkeen.

Huhtikuussa 1942 Rynnäkkötykkipataljoona 185 sai kentälle kalustotäydennyksiä, muun muassa joukon Ausf E -rynnäkkötykkeitä ja mahdollisesti myös joi-takin ilmatorjuntatykkeitä.

ONGELMANRATKAISUA

Saksan asevoimien oli pakko reagoida, kun vastaan tuli yhä enemmän paranneltuja ja uudenaikaisia (sekä monin verroin saksalaisten vaunuja parempia) neuvostopanssarivaunuja. Loppuvuodesta 1941 perustettiin panssarivaunulautakunta, jonka asiantuntijat koottiin maavoimien yleisesikunnan ja ase-teollisuuden edustajista. Vuoden 1942 maaliskuun 1. päivänä joukko korkea-arvoisia upseereita ja

insinöörejä (jotka työskentelivät Kruppin, Alkettin ja Maybachin sekä öljyteollisuuden palveluksessa) kokoontuivat neuvonpitoon 12. panssaridivisioonan selustaan Viron Narvassa:

Panssarivaunulautakunnan tarkoitus on arvioida saksalaisten ja neuvostoliittolaisten panssarivaunujen välisissä taisteluissa viime talvena saatuja kokemuksia.

Tekniset tiedot:

I) Telaketjut: PzKpfw III- ja IV-vaunujen telaketjut ovat liian kapeat eikä niissä ole pitoa sivusuunnassa. Vaunut suistuivat jatkuvasti korotetuilta ja jäisiltä teiltä. Neuvostovaunujen telaketjut ovat huomattavasti paremmat. Telaketjuihin asennetuista jääkiiloista on vain vähän apua, mutta ne kuluttavat alatelapyöriä pahanpäiväisesti. Telaketjut on suunniteltava uudestaan nopeasti.

II) Jousitus: Tästä on aiheutunut ongelmia jatkuvasti (jousien ja vääntötankojen murtumia). ZgKw-puolitelavaunuissa käytettävien limittäisten telapyörien käyttöönottoa suunnitellaan parhaillaan, minkä odotetaan parantavan tilannetta. Parhaillaan myös testataan kestäviä vetopyöriä, jollaisia käytetään neuvostovaunuissa. Niiden valmistuksessa on kuitenkin ilmennyt ongelmia.

IV) Moottori: Neuvostovaunuihin verrattuna saksalaisten panssarivaunujen moottoreissa on useita ongelmatekijöitä. Joukot aikovat testata vastikään käyttöön otettua kylmäkäynnistysmenetelmää, jossa kylmän moottorin jäähdytysnestettä siirretään putkia pitkin kuumaan moottoriin lämmitettäväksi. Taistelussa käytäntö ei toimi näistä syistä:

- 1) Liian hidasta
- 2) Panssarivaunut joutuvat liian lähelle toisiaan
- 3) Puolustusasemissa toimenpide onnistuu vain harvoin

VI) Aseet ja tähtäinoptiikka: Saksalaisiin panssarivaunuihin asennettu tähtäinoptiikka on huomattavasti laadukkaampaa kuin neuvostovaunuissa. Tähtäinten sumentumisongelmat katoavat, kun lämmitysjärjestelmä toimii asianmukaisesti. Taistelutehoa parannetaan parhaillaan asentamalla tuotannossa oleviin panssarivaunuihin 50- ja 70-milliset pitkäputkiset tykit.

Aikanaan kävi ilmi, että raskaan sPaK-asejärjestelmän täydellinen uudistaminen oli mahdotonta. Vuonna 1942 panssarijoukoille alettiin vakavissaan kehittää uusia taistelukenttää hallitsevia panssarivaunuja, mutta rynnäkkötykistö joutui turvautumaan olemassa olevien rynnäkkötykkien taistelutehon parannuksiin.

LANGROHR – AVAIN VIHOLLISPANSSARIEN KUKISTAMISEEN

Uusimpien neuvostopanssarivaunujen panssaroinnin ja tulivoiman kiistaton ylivoima sai saksalaiset kiihdyttämään entistä tehokkaampien panssarintorjuntatykkien kehitystä ja tuotantoa.

Vuoden 1941 lopussa 75-millisen L/24-tykin ampumatarvikkeiden tehoa parannettiin, mutta vain tiettyyn pisteeseen. 75-millisellä Gr 38 HL -ontelokranaatilla voitiin iskeä T-34-, KV-1- ja KV-2-panssarivaunujen kimppuun, mutta kranaatin lento-ominaisuuksissa oli edelleen paljon parantamisen varaa. Ratkaiseva muutos saavutettaisiin ainoastaan kehittämällä ja valmistamalla parempia ampumatarvikkeita. Jos haluttiin pysyä 75 millin kaliiperissa, kranaatin panssarinpääsiyominaisuuksia oli parannettava huomattavasti. Yksinkertaisin ja nopein keino oli parantaa lähtönopeutta ja samalla kranaatin tehoa osumahetkellä. Se edellytti tykinputken pidentämistä ja työntövoiman lisäämistä. Muutokset parantaisivat myös osumatarkkuutta, sillä suurempi lähtönopeus tekisi kranaatin lentoradasta entistä matalamman.

Mielenkiintoista kyllä, rynnäkötykistön käyttöön tarkoitettua pitkäputkista 75-millistä tykkiä, jossa kranaatin lähtönopeus olisi entistä suurempi, oli alettu suunnitella jo ennen toista maailmansotaa.

Ratkaisemattomia ongelmia oli edelleen paljon. Miksi tähän ratkaisuun päädyttiin, kun rynnäkötykistön vuoden 1940 taktiikkaohjeissa vihollisen panssarivaunuihin kohdistuvat hyökkäykset kiellettiin muuten kuin hätätapauksessa?

Matalakin jäänyt puro saattoi aiheuttaa pahoja ongelmia, jos jää ei kestänyt ylitystä. Rynnäkötykkipataljoona 210:n miehet yrittävät pelastaa rynnäkötykkiä asettamalla lankkuja telaketjujen alle ja hinaamalla vaunua toisella rynnäkötykillä. (Anderson)

